

Soest, 5 december 2014

Postbus 318
3760 AH Soest
Vredeshofstraat 15
Telefoon 035 601 50 80
Telefax 035 602 43 45
E-mail info@vandergo.nl
Website www.vandergo.nl

AANTEKENEN

alsmede per fax: 070 3564683

De Minister-president
Minister van Algemene Zaken
Postbus 20001
2500 EA DEN HAAG

Mr. J.J. van der Goen
Mr. G.A.E.M. van Zinnicq Bergmann
Mw. mr. M.M. Strengers
familierechtsspecialist/(scheidings)mediator
vFAS, NMI, MfN
Mr. M.B. Bruinsma
Mr. J.F.D. Bruinsma
letselschade-advocaat
(LSA, ASP)
Mw. mr. G.H. Zijlstra
familierechtsspecialist/(scheidings)mediator
NMI, MfN
Mw. mr. N.M. Jansen
letselschade-advocaat
LSA
advocaten

Uw ref. :
Onze ref. : G/M/20140275
Inzake : Claims/Malaysia

Excellentie,

Reeds eerder schreef ik u op 10 september 2014 en 10 oktober 2014. Op dit laatste schrijven mochten wij nimmer een antwoord ontvangen. Ik wijs u thans op het volgende.

Mr. J.J. van Kuijk
jurist
Mr. B. van der Goen
Prof. mr. P.A. Stein
adviseurs
Prof. Th.J. Mulder
ICT-adviseur
Prof. Dr. B. Smalhout
letselschade-adviseur

Annex 13 bij de van toepassing zijnde Convention on International Civil Aviation (Chicago Convention) geeft een gedetailleerde opsomming met betrekking tot wat er gebeuren moet ter gelegenheid van een Aircraft Accident and Incident Investigation: *the State in the territory of which an accident occurs, the so called State of Occurrence, is obliged to institute an investigation and shall be responsible for the conduct of the investigation.* Oekraïne heeft deze verplichting gedelegeerd aan Nederland. Deze heeft de Nationale Onderzoeksraad voor de Veiligheid aangewezen om het onderzoek uit te voeren.

Naast het onderzoek van de Onderzoeksraad hebben een aantal landen op 7 augustus 2014 een overeenkomst gesloten ten behoeve van een tweede onderzoek zg. Independent International Investigation (JIT). Ook hier speelt ons land een leidende rol: het Nederlands openbaar ministerie coördineert het JIT. De verhouding tussen deze twee onderzoeken geeft aanleiding tot de nodige verwarring. Zo blijft het duister of de in de overeenkomst genoemde landen, Australië, België en Oekraïne, *with the participation (?) of Malaysia*, al dan niet ook zelfstandig een (strafrechtelijk) onderzoek uitvoeren.

De vraag rijst of Nederland aan zijn verplichtingen die deze (dubbele) leidende positie haar oplegt bij het uitvoeren van het onderzoek voldoet.

Wat betreft het feitelijke onderzoek op de crash site kan ter zake het volgende worden opgemerkt:

1. Waarom gingen er direct na de ramp geen (Nederlandse) onderzoekers naar de crash site? Er was geen sprake van een onveilige situatie. Journalisten konden de crash site bezoeken en werden zelfs door de Oekraïners en de separatisten aangemoedigd om dat te doen. Men kon daar de lokale hulpverleners op eigen houtje bezig zien. Waar was Nederland?
2. De Nederlandse minister van buitenlandse zaken bestempelde deze hulpverleners aanvankelijk als *thugs*. Maar niet veel later spreekt u als minister-president uw dank uit voor het werk van de lokale Oekraïense hulpverleners (persconferentie van 6 augustus).
3. Pas op 5 augustus, meer dan twee weken na de ramp, vindt het eerste contact plaats van de Nederlandse regering met iemand van de lokale hulpverleners. Daarvoor heeft Nederland geen enkele poging ondernomen om contact op te nemen met wie de leiding ter plaatse had (antwoord van regering op vragen van het parlement van 28 juli).
4. Ook het gesprek van 5 augustus stelde niets voor: het leek erop dat de Nederlanders geen enkele belangstelling hadden voor de door Oekraïners (en separatisten) uitgevoerde werkzaamheden op de crash site (verklaringen van Nederlandse journalisten).
5. Formeel begint het Nederlandse O.M. een strafrechtelijk onderzoek op 21 juli, maar op 1 augustus arriveert pas een onderzoeksteam, welk onderzoek op 6 augustus weer wordt beëindigd. Op 9 augustus werden de 200 medewerkers die zich in Oekraïne bevonden teruggehaald. In totaal was er slechts 20 uur gezocht en over een oppervlakte van niet meer dan 3,5 km².
6. De onderzoekers hadden geen enkel idee wat ze aan het doen waren. Mogelijk zochten ze op een terrein dat al door lokale hulpverleners en/of separatisten was onderzocht.
7. Waarschijnlijk mede gezien de inertie van Nederland startte Maleisië tussen 22 en 24 juli, kennelijk op eigen gezag, een onderzoek op de crash site.
8. Iedereen sleept met van alles zonder dat er van enig toezicht of organisatie sprake is en zonder dat hiertoe door Nederland zelfs maar een serieuze poging wordt ondernomen. Het is niet duidelijk (en zal naar alle waarschijnlijkheid nooit duidelijk meer worden) wat van de crash site is verwijderd door:
  - a. omwonenden en andere particulieren;
  - b. Oekraïense hulpdiensten;
  - c. hulpdiensten van separatisten;
  - d. individuen met minder goede bedoelingen (the *thugs* van minister Timmermans?);
  - e. het Maleisische onderzoeksteam;
  - f. eventuele Russische militairen (die in nauw contact stonden met de separatisten).

Dit in strijd met het bepaalde in de hier van kracht zijnde Chicago Convention: de betrokken staat (in dit geval dus Nederland) *shall take all reasonable measures to protect the evidence and to maintain safe custody of the aircraft and*

its contents for such a period as may be necessary for the purpose of an investigation (annex 13 art. 3.2). Safe custody shall include protection against further damage and access by unauthorized persons (idem).

Maar Nederland stond erbij en keek ernaar. Hierbij kunt u zich niet eindeloos op de veiligheidssituatie beroepen: de Oekraïense hulpverleners (nota bene de aardsvijanden van de separatisten die het gebied van de crash site beheersten) waren wel ter plekke en kregen van de Nederlandse overheid (na aanvankelijke verguizing) een herdenkingspenning (persbericht van 15 oktober).

Maar ook met betrekking tot het juridische kader waarbinnen het onderzoek gehouden zou moeten worden rijzen de nodige vragen:

1. Onduidelijk is de verhouding tussen de Onderzoeksraad en het O.M. Het enige doel van het onderzoek van de Onderzoeksraad is het voorkomen van vlieggrampen: *it is not the purpose of this activity to apportion blame or liability* (annex 13 art. 3.1). Het is niet de bedoeling dat de resultaten van het onderzoek door de Onderzoeksraad zonder meer ter beschikking worden gesteld aan de Public Prosecutor, dit om te vermijden dat getuigen niet openlijk willen verklaren als zij zichzelf daarmee beschuldigen (annex 13 art. 5.12). De Nederlandse minister van justitie (Opstelten) zegt in antwoord op Kamervragen daarentegen dat de Onderzoeksraad de gegevens zal doorspelen aan de Public Prosecutor. Dit is derhalve in strijd met hetgeen het verdrag van Chicago (dat partijen tot wet strekt) bepaalt. In ieder geval kan dit niet zonder dat hierover door justitie uitdrukkelijk een beslissing genomen wordt blijkens de bewoordingen van genoemd artikel.
2. Er blijken geheime afspraken gemaakt te zijn met onder meer Oekraïne, hetgeen natuurlijk niet de bedoeling kan zijn indien de betrokken staat zelf potentieel verdachte is (had Oekraïne wel het luchtruim ter plaatse moeten openstellen?) In ieder geval had de positie van Oekraïne nader gedefinieerd moeten worden voordat er van samenwerking (op welk vlak dan ook) sprake is.
3. Op 29 augustus maakt de Public Prosecutor bekend dat op 7 augustus een overeenkomst is gesloten tussen Nederland, Australië, België en Oekraïne om een joint investigation op te zetten, with the participation of Malaysia. Ook een aantal andere landen waarmee zal worden samengewerkt wordt genoemd. Hieronder bevinden zich niet de Separatisten en Rusland. Onduidelijk blijft wat de aparte status van Maleisië inhoudt.
4. Dan is er de kwestie van de geheimhouding. Naar aanleiding van Kamervragen stelt de Nederlandse regering dat afspraken gemaakt met onder meer de Oekraïense Onderzoeksraad geheim moeten blijven omdat de partners hieraan hechten. Hier haalt de Nederlandse regering twee geheel verschillende zaken door elkaar: enerzijds de procedurele afspraken, anderzijds de inhoud van het onderzoek. Er kan geen enkele reden bestaan

om procedurele afspraken geheim te houden. Er zijn maar twee mogelijkheden:

- a. er zijn afspraken gemaakt waarop niets valt aan te merken en dan is er geen enkele reden om deze geheim te houden;
  - b. er zijn vertrouwelijke afspraken gemaakt bijvoorbeeld met betrekking tot de wijze waarop de uitkomsten van het onderzoek gepresenteerd zullen worden en dan kunnen deze niet door de beugel en dient de regering terzake verantwoording af te leggen.
5. Ook weigert uw minister van Justitie bekend te maken welke overeenkomsten met betrekking tot de investigation door de Public Prosecutor gemaakt zijn. Hiervoor geldt m.m. hetzelfde als hierboven gesteld ten aanzien van de Onderzoeksraad.
6. Ook wat betreft de read out van de flight recorders is er geen enkele bepaling die voorschrijft dat de resultaten hiervan voorshands geheim gehouden moeten worden. Integendeel: de *read out* moet *without delay* geschieden (annex 13 art. 5.7). Ook hier houdt de Onderzoeksraad zich niet aan haar eigen wetgeving.
7. Het is onbegrijpelijk dat u weigert te reageren op feitelijke gegevens die wel door de Duitse regering aan de Bondsdag zijn verstrekt. Er kan geen enkele aanleiding zijn om – desnoods in vertrouwelijk overleg met een Kamercommissie – het parlement op de hoogte te stellen.

Niet anders kan geconstateerd worden dan dat Nederland zowel van het feitelijke onderzoek, het juridische kader waarbinnen dit zou moeten plaatsvinden alsmede van het publiciteitsbeleid (in een zaak waarbij de hele wereld meekijkt) er een puinhoop van heeft gemaakt. Als Nederland niet in staat is op een behoorlijke wijze leiding te geven aan beide onderzoeken had zij hieraan niet moeten beginnen.

Wat moet nu alsnog en wel zo spoedig mogelijk gebeuren?

Er is maar één instantie die hier uitkomst kan bieden en dat is de U.N. Deze moet een internationale onderzoekscommissie instellen onder leiding van een speciale U.N.-gezant. Deze zou door de U.N. van alle noodzakelijke volmachten kunnen worden voorzien. Bij weigering van een partij om mee te werken volgen sancties (en *the blame* van de wereldwijde publiciteit) Van de door de U.N. ingestelde commissie zouden deskundigen uit de betrokken landen deel uit kunnen maken. De resultaten van het tot nog toe verrichte onderzoek kan zonder bezwaar door Nederland aan deze commissie worden overgedragen.

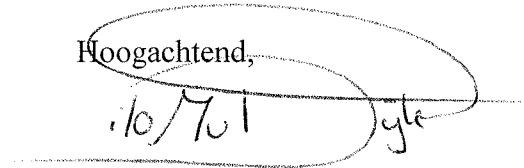
Hiermee is wat het onderzoek op de crash site betreft de nodige haast geboden, nu de winter voor de deur staat. Ook al claimt Nederland dat het onderzoek op de crash site momenteel voltooid is, dit dient door de in te stellen commissie gecheckt te worden.

De belangrijkste overweging om het op deze wijze te doen is echter de volgende: met welk resultaat de Nederlandse Onderzoeksraad of Public Investigator uiteindelijk komt, dit zal altijd door Rusland en daarmee verbonden machten van de hand gewezen worden. Hetzelfde geldt omgekeerd voor de resultaten van het door Rusland ingestelde onderzoek. In feite is het in-triest om te zien dat het onderzoek naar MH17 verworden is tot een exponent van een opnieuw opgelaaide koude oorlog.

Staat men er wel bij stil wat dit betekent voor de gemoedsrust van cliënten, van nabestaanden waarmee iedereen (terecht) zo begaan is? Wat is nu belangrijker: nationale (prestige)overwegingen of een supranationale, humanitaire aanpak?

Hierbij doen wij een dringend beroep op u direct, althans op zo kort mogelijke termijn de nodige stappen te ondernemen in internationaal verband en u te wenden tot de U.N. teneinde een speciale gezant te benoemen om het onderzoek over te nemen en voort te zetten.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'B. van der Goen', is written over a horizontal line. The signature is partially enclosed by a large, hand-drawn oval.

mr. B. van der Goen